

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

PUBLIC MANAGEMENT OF TOURIST ACTIVITIES IN A STATE OF WAR

У статті досліджено актуальну проблематику публічного управління туристичною діяльністю в умовах воєнного стану, враховуючи важливість ефективних стратегій та інструментів управління в контексті непередбачених обставин. Проаналізовано виклики, які ставляться перед системою туризму при воєнному стані, зокрема: зменшення туристичного попиту, ризики безпеки та необхідність адаптації до нових умов. Визначено роль державних та громадських організацій у розв'язанні проблем та забезпеченні стабільності в туристичному секторі під час конфліктів. Розглянуто значення ефективної комунікації і формування інформаційної політики для забезпечення безпеки та психологічного комфорту туристів під час воєнного стану. Проаналізовано можливості та стратегії відновлення туристичної діяльності після завершення воєнного стану, зокрема висвітлено важливість реклами, стимулювання інвестицій та сприяння місцевому бізнесу. Акцентовано увагу на основних аспектах належного публічного управління туристичною діяльністю в умовах воєнного стану для забезпечення стійкості та розвитку туристичної галузі.

Ключові слова: публічне управління, туристична діяльність, воєнний стан, ефективні комунікації, туристичний попит, стратегії відновлення, туристична галузь.

УДК 338.48

DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct77-22>

Кривенкова Р.Ю.

к.держ.упр., доцент,
доцент кафедри туризму,
ДВНЗ «Ужгородський національний
університет»

Сіра Е.О.

к.е.н., доцент кафедри
туристичної інфраструктури
та готельно-ресторанного господарства,
ДВНЗ «Ужгородський національний
університет»

Kryvenkova Ruslana

State Higher Educational Institution
«Uzhhorod National University»

Sira Evelina

State Higher Educational Institution
«Uzhhorod National University»

The article addresses the current issues of public administration in tourist activities during a state of war, focusing on the importance of effective strategies and management tools in unforeseen circumstances. The challenges facing the tourism system in a state of war are analyzed, including a decrease in tourist demand, security risks, and the need for adaptation to new conditions. In the context of a state of war, the issue of public management of tourist activities becomes particularly relevant and crucial. Military conflicts significantly impact tourism, transforming it into a complex sphere that requires effective and responsible management. Ensuring security and controlling tourist flows become primary tasks in heightened situations, demanding flexibility, strategic planning, and immediate responses to changes in the military situation from the authorities. On the other hand, public management of tourism can play a key role in the recovery and stabilization of the situation after the conflict concludes. Effective planning, the development of strategies to attract tourists, infrastructure development, and the implementation of measures to support the tourism industry can contribute to economic recovery and strengthen local communities. The article thoroughly examines the roles of government and public organizations in solving problems and ensuring stability in the tourism sector during conflicts. The importance of effective communication and developed information policies to ensure the safety and psychological comfort of tourists during a state of war is highlighted. The article discusses possibilities and strategies for restoring tourist activities after the conflict, considering the importance of advertising, stimulating investments, and supporting local businesses. The conclusion of the article summarizes the research findings and emphasizes key aspects of effective public administration in tourist activities during a state of war to ensure the industry's sustainability and development. Thus, the issue of public management of tourist activities in times of war is defined not only by security challenges but also by opportunities for development and recovery following the crisis period.

Key words: public administration, tourist activities, state of war, effective communication, tourist demand, recovery strategies, tourism industry.

Постановка проблеми. Публічне управління туристичною діяльністю в сучасному світі стоїть перед рядом серйозних проблем, які вимагають комплексного підходу та ефективних стратегій вирішення. По-перше, однією з важливих проблем є недостатня координація між різними галузями влади та органами, які відповідають за регулювання та розвиток туризму. Відсутність чіткого механізму взаємодії може призводити до розбіжностей в стратегічних планах, непрозорості у вирішенні конфліктів та обмеженої ефективності в управлінні сектором туризму [1, с. 61]. По-друге, суттєвою проблемою є недостатня участь громадськості та зацікавлених сторін у процесах управління туристичною діяльністю. Важливість врахування думки та інтересів громади в контексті розвитку туризму нерідко недооцінюється.

Відсутність механізмів для ефективної комунікації та взаємодії з громадськістю може призводити до конфліктів і непорозуміння, що загрожує сталому та збалансованому розвитку туристичного сектору [2, с. 101]. Однак у сучасних умовах геополітичної нестабільності та загострення конфліктів, особливо в умовах воєнного стану, питання публічного управління туристичною діяльністю стає особливо актуальним та складним завданням. Воєнний стан вносить серйозні обмеження щодо безпеки та можливостей для туристичного руху, що спонукає до необхідності ретельного планування та регулювання туристичної діяльності через ефективну взаємодію публічних і приватних структур. Важливим аспектом стає забезпечення інформаційної прозорості та взаємодії між органами влади, громадськістю та підприємствами галузі, оскільки

умови воєнного стану створюють потребу в оперативному обміні даними для реагування на зміни ситуації та забезпечення безпеки туристів.

Важливо враховувати, що туризм є важливою галуззю для багатьох країн та регіонів, і воєнний стан може значно вплинути на економічну стійкість цих територій. Тому, ефективне публічне управління в умовах війни передбачає розробку стратегій та заходів для збереження туристичного потенціалу та його подальшого використання. Забезпечення ефективності та прозорості у публічному управлінні туристичною діяльністю вимагає розробки й впровадження спеціальних законодавчих актів та нормативів, які враховують специфіку умов воєнного стану.

Розробка інноваційних підходів до залучення інвестицій в туристичний сектор під час воєнного стану є важливим завданням. Зі свого боку це включає створення спеціальних інвестиційних програм та стимулів для залучення фінансових ресурсів для відновлення та розвитку туристичної інфраструктури. Важливо враховувати гуманітарні аспекти та відповідальність перед суспільством у плануванні та реалізації туристичних проєктів в умовах війни. Публічне управління повинно спрямовуватись на мінімізацію негативних впливів на місцеву спільноту та забезпечення рівних можливостей для всіх зацікавлених сторін. Узагальнюючи, публічне управління туристичною діяльністю в умовах воєнного стану потребує комплексного та інноваційного підходу, щоб забезпечити безпеку, ефективність та сталий розвиток туристичного сектору в умовах визначеної нестабільності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Останні дослідження вказують на те, що в умовах воєнного стану публічне управління туристичною діяльністю вимагає радикальних змін у стратегіях та підходах. Ряд науковців, зокрема Бикова М., Войтенко А., Голод А., Гурбик Ю., Деділова Т., Карпенко Н., Колеснікова М., Недзвецька О., Носирєв О., Паньків Н., Плотнікова М., Сірик А., Токар І., Царук В., Ходаківський Є. та Якобчук В. відзначають, що держави, які стикаються з війною, починають розвивати нові методики та механізми управління для забезпечення безпеки туристів, зменшення негативного впливу на туристичний сектор і підтримки економіки в умовах кризи.

Важливий елемент управління туристичною діяльністю в умовах воєнного стану – це взаємодія з громадськістю та міжнародними спільнотами. Бліщук К., Микитюк П., Моца А., Підлісна Т., Роїк О., Семенець-Орлова І., Серєда Н., Скорик Г., Требик Л. та Шевчук С. зауважують, що ефективна співпраця між державними органами, громадськими організаціями та міжнародними партнерами сприяє розв'язанню проблем та покращенню умов для туристів у країнах, які перебувають в

стані війни. Окрім того, відзначено тенденцію до використання інноваційних технологій у публічному управлінні туристичною діяльністю під час воєнного стану. Баженова С., Барвінок Н., Гостюк В., Лікарчук Н., Пологовська Ю. та Помаза-Пономаренко А. зазначають, що впровадження сучасних систем моніторингу, аналізу даних та комунікаційних платформ дозволяє ефективніше контролювати безпеку, координувати реагування на події та інформувати туристів про актуальну ситуацію.

Постановка завдання. Метою статті є розгляд впливу воєнного стану на публічне управління туристичною діяльністю та виявлення стратегій, спрямованих на забезпечення безпеки та стабільності у туристичному секторі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Публічне управління туристичною діяльністю є невіддільною складовою розвитку сучасного суспільства. Це комплекс заходів та стратегій, спрямованих на впорядкування, підтримку та стимулювання туристичного потенціалу регіонів та країни загалом. Такий підхід враховує різні аспекти, включаючи економічні, культурні, екологічні та соціокультурні чинники [3, с. 6]. Варто зазначити, що туризм є важливим сектором, здатним зробити значний внесок в економіку, а належне управління туристичною діяльністю вимагає забезпечення сталого розвитку, збереження природних ресурсів та культурної спадщини, а також максимізації соціальних вигод для місцевого населення.

Публічні органи в цьому контексті відіграють вагомий роль у формуванні та реалізації стратегій розвитку туризму. Їх завдання включає розробку ефективних політик, створення сприятливого бізнес-середовища, а також забезпечення якості та безпеки туристичних послуг [4, с. 154]. Окрім економічного аспекту, публічне управління туристичною сферою враховує інтереси місцевого населення, що означає забезпечення соціальної справедливості, залучення мешканців до процесів прийняття рішень та збереження соціокультурного довілля. Однак у сучасних умовах саме вплив воєнного стану на сферу туризму є суттєвим та багатоплановим явищем, яке породжує ряд викликів і проблем. Однією із основних проблем є різке зменшення туристичного попиту в умовах нестабільності та конфлікту. Туристи, налякані загрозою їхній безпеці, нерідко відмовляються від подорожей до регіонів та держав, де оголошено воєнний стан, що, у свою чергу, призводить до серйозних втрат для місцевих туристичних індустрій, які залежать від прибутків у туристичній сфері.

Відзначимо, що висхідний рівень ризиків безпеки стає іншим важливим аспектом, адже воєнний стан часто супроводжується загостренням конфлікту, непередбаченими подіями та загрозами для життя громадян. Це ставить під загрозу

безпеку та якість туристичної діяльності, що може призвести до зменшення кількості туристів та тимчасового призупинення розвитку сфери туризму. Адаптація до нових умов стає імперативом для туристичної системи в умовах воєнного стану. Місцеві підприємства та організації повинні розробляти та впроваджувати стратегії безпеки, які забезпечать захист та комфорт туристів [5, с. 169]. Також важливо працювати над туристичним іміджем держави та активно залучати інтернаціональні зусилля для відновлення стабільності.

Публічне управління туристичною діяльністю в Україні є важливим аспектом сталого розвитку та залучення іноземного капіталу. За останні роки влада активно вдосконалює механізми контролю та регулювання туристичної сфери, спрямовуючи зусилля на створення ефективної системи публічного управління [6, с. 207], – це розробка стратегій розвитку туризму, створення правової бази для гнучкого регулювання галузі та постійний моніторинг її стану.

Варто зазначити, що важливою складовою публічного управління є співпраця з місцевими органами влади та громадськістю. Залучення зацікавлених сторін у процес прийняття рішень та розробка програм сприяє ефективній імплементації стратегій управління туризмом. Партнерський підхід сприяє розв'язанню проблем та створенню сприятливого середовища для майбутнього розвитку туристичного бізнесу в Україні. Однак на сучасному етапі туристичний сектор в Україні в умовах воєнного стану потребує комплексної стратегії для забезпечення безпеки та стабільності. Співпраця з владою та збройними силами є важливою для контролю та безпеки туристичних об'єктів. Важливо розробити плани евакуації та системи реагування на екстрені ситуації. Окрім того, саме залучення міжнародних фондів та громадських ініціатив для реконструкції та утримання інфраструктури допоможе зберегти привабливість регіонів для туристів. Такий підхід сприятиме відновленню та розвитку туристичного сектору в період неспокою [7, с. 8]. Звичайно, й активна інформаційна кампанія для туристів щодо ситуації та відповідні рекомендації забезпечить їхню своєчасну та правильну реакцію [8, с. 12].

Зауважимо, що експерти та дослідники наголошують на тому, що роль публічного управління в туристичному секторі в умовах воєнного стану є критично важливою для забезпечення стабільності та розв'язання проблем, які виникають в цей період. Публічне управління містить діяльність державних та громадських організацій, спрямовану на координацію та впровадження стратегій, щоб забезпечити безпеку, підтримати інфраструктуру та зберегти туристичну індустрію, а саме:

1. Уряд повинен розробляти та впроваджувати ефективні заходи безпеки для туристів та

місцевого населення, – забезпечення безпеки в готелях, на публічних місцях та інших туристичних об'єктах.

2. Громадські організації повинні сприяти підтримці системи попередження та наданні першої допомоги.

3. Уряд повинен вести інформаційні кампанії для туристів та громадян щодо поточної ситуації, безпекових заходів та інших важливих питань.

4. Громадські організації повинні проводити семінари, тренінги та розповсюджувати інформаційні матеріали для надання населенню необхідних знань про те, як поводитися в умовах війни та забезпечити власну безпеку.

5. Уряд повинен застосувати ряд економічних заходів таких, як податкові пільги, фінансова допомога туристичним підприємствам та інші заходи, що сприятимуть відновленню туристичної галузі.

6. Громадські організації можуть взяти на себе відповідальність за підтримку місцевих туристичних підприємств шляхом різноманітних благодійних заходів тощо.

7. Уряд повинен створити кризові оперативні штаби для швидкого реагування на екстрені ситуації та координації рятувальних операцій.

8. Громадські організації можуть мобілізувати волонтерів для надання допомоги та розподілу ресурсів у найбільш постраждалих районах [9, с. 18].

Варто відзначити, що комунікація та інформаційна політика в сучасному світі визначають важливий напрямок взаємодії між різними суб'єктами суспільства. Зокрема, у туристичній галузі ці аспекти є особливо важливими в умовах воєнного стану. Значення ефективної комунікації в цьому контексті полягає у забезпеченні безпеки та комфорту туристів, а також у підтриманні стабільності та порядку в туристичних регіонах.

Потрібно констатувати, що ефективна комунікація є основною складовою успішної реалізації інформаційної політики в умовах воєнного стану. Забезпечення постійного, детального та доступного інформування туристів про поточну ситуацію та рекомендації щодо поведінки стає вирішальним чинником для їхньої безпеки. Тому формування чіткої та прозорої інформаційної політики стає необхідністю для забезпечення взаєморозуміння та довіри між туристами та владою. У контексті воєнного стану особливу увагу слід приділити використанню сучасних засобів комунікації таких, як соціальні мережі, мобільні додатки та електронні ресурси [10, с. 221].

На нашу думку, завдяки виваженій комунікації та ретельно розробленій інформаційній політиці туристи отримають можливість своєчасно реагувати на зміни в ситуації та діяти відповідно до вказівок влади, що сприятиме забезпеченню їхньої безпеки, а також уникненню паніки та

непередбачуваних ситуацій, що можуть виникнути в умовах воєнного стану.

Також варто акцентувати, що відновлення туристичної діяльності після завершення воєнного стану в Україні вимагає комплексного підходу, включаючи ефективну рекламу, стимулювання інвестицій та підтримку місцевого бізнесу, а саме:

- створення нового представлення країни або так званій «перезапуск» наявного, який відобразить новий етап розвитку та позиціонування країни як достатньо безпечної для туристів;

- використання соціальних мереж, блогів та інших онлайн-ресурсів для активної реклами та залучення уваги потенційних туристів, а також укладення партнерських угод з туроператорами, авіакомпаніями та готелями для спільної рекламної кампанії;

- залучення інвестицій для розвитку та модернізації туристичної інфраструктури, зокрема доріг, аеропортів, закладів розміщення та харчування, інших туристичних комплексів;

- запровадження податкових стимулів для інвесторів, які вкладають кошти в туристичні проекти, що сприяє створенню нових робочих місць та розвитку економіки загалом;

- надання грантів та субсидій для підтримки стартап-проектів та малого бізнесу в туристичній сфері;

- впровадження тренінгів та освітніх програм для підприємців у сфері туризму, щоб покращити їхні професійні знання та вміння, зробити їхні послуги більш конкурентоспроможними;

- створення маркетингових стратегій для продажу місцевих товарів та послуг, що дозволить туристам більше взаємодіяти з місцевою культурою та економікою;

- організація та підтримка туристичних заходів та фестивалів для привертання уваги, створення позитивного іміджу та стимулювання місцевого бізнесу;

- укладання угод та співпраця з міжнародними туристичними організаціями для забезпечення підтримки та рекомендацій з питань безпеки та привабливості;

- постійний моніторинг туристичного ринку та адаптація стратегій залежно від змін у туристичному попиті та тенденціях [11].

Варто зазначити, що розвиток туристичного бізнесу в Україні вимагає комплексного підходу та інноваційних стратегій. Перш за все, необхідно звернути увагу на відновлення інфраструктури та забезпечення безпеки в туристичних регіонах, що включає відновлення історичних пам'яток, інфраструктурних об'єктів та впровадження заходів для забезпечення безпеки та комфорту туристів. Другий аспект полягає в активній маркетинговій кампанії для відновлення позитивного іміджу країни. Ефективне використання соціальних мереж,

створення якісного контенту та співпраця з впливовими особистостями можуть допомогти привернути увагу потенційних туристів [12, с. 106].

Важливим є розвиток екологічно орієнтованого та сталого туризму, тобто варто збалансувати потреби туристів та збереження природних туристичних ресурсів, щоб забезпечити тривалість розвитку туристичного сектору й просування національної культури, традицій та мистецтва, що акцентує увагу та стимулює інтерес до країни як унікального туристичного напрямку [13, с. 235].

Відзначимо, що на сучасному етапі особливо важливою є активна співпраця з іноземними туроператорами та використання міжнародних туристичних виставок для просування українських туристичних продуктів та послуг на світовому туристичному ринку. Використання цифрових інструментів, зокрема різноманітних мобільних додатків та засобів віртуальної реальності, може підвищити зручність та привабливість туристичного продукту України для міжнародних гостей [14, с. 209].

Можна констатувати наявність перспектив туристичної діяльності в Україні внаслідок впровадження інноваційних стратегій після закінчення воєнного стану. Відновлення та розвиток інфраструктури в туристичних регіонах сприятиме залученню більшої кількості туристів, а покращення безпеки зробить Україну привабливішою для подорожуючих. Культурний туризм, спрямований на просування національної спадщини, відіграє важливу роль у залученні туристів, а розвиток екологічно-орієнтованих форм подорожей сприятиме сталому розвитку і приверне увагу екологічно свідомих туристів [15, с. 106].

Висновки з проведеного дослідження.

В умовах воєнного стану публічне управління туристичною діяльністю стає особливо важливим напрямом досліджень для забезпечення безпеки та стабільності в туристичному секторі. Зміна стратегій та підходів до управління, адаптація до нових реалій і взаємодія з різними стейкхолдерами є вагомими елементами в успішному подоланні сучасних викликів. Дослідження свідчать про те, що країни, які перебувають в умовах воєнного стану, шукають інноваційні рішення та використовують технології для покращення управління туризмом. Суттєвою частиною цього процесу є взаємодія з громадськістю та міжнародними спільнотами, що сприяє створенню ефективних стратегій та програм.

Невіддільною частиною успішного управління туристичною діяльністю в умовах воєнного стану є планування та реагування на непередбачувані ситуації. Організація оперативних заходів та системи моніторингу дозволяють ефективно управляти кризовими ситуаціями та зберігати туристичні напрямки, а інтеграція інновацій, активна

взаємодія з різними зацікавленими сторонами та гнучкі стратегії є важливими компонентами для подолання викликів, пов'язаних із воєнним станом. Високий рівень координації та взаєморозуміння може сприяти відновленню туристичного сектору та збереженню його стійкості попри негативні обставини. Загалом, публічне управління туристичною діяльністю визначається балансом між економічними, екологічними та соціокультурними аспектами, сприяючи сталому розвитку та покращенню якості життя всіх зацікавлених сторін. У сучасних умовах в Україні туризм може виконувати роль каталізатора для відновлення міжнародних відносин та допомагати в стабілізації ситуації. Однак досягнення цієї мети вимагає особливо великих зусиль та співпраці всіх сторін, орієнтованих на завершення воєнного стану та забезпечення безпеки й подальшого розвитку для всіх учасників туристичної галузі.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Носирев О., Деділова Т., Токар І. Розвиток туризму та індустрії гостинності в стратегії постконфліктного відновлення економіки України. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2022. Вип. 1(26). С. 55–68.
2. Сірик А. Є. Державне регулювання ринку туристичних послуг України. *Економічний вісник Донбасу*. 2017. № 2(48). С. 100–104.
3. Mykytyuk P., Semenets-Orlova I., Blishchuk K., Skoryk H., Pidlisna T., Trebyk L. Outsourcing as a tool of strategic planning in public administration. *Studies of Applied Economics*. 2021. № 39(3). P. 1–11.
4. Паньків Н.Є. Характеристика потенціалу еко-туризму України в умовах війни. Креативний простір в Україні та світі: кол. монографія. Харків : СГ НТМ «Новий курс», 2022. С. 154–162.
5. Баженова С., Пологовська Ю., Бикова М. Реалії розвитку туризму в Україні на сучасному етапі. *Наукові перспективи*. 2022. № 5(23). С. 168–180.
6. Голод А. Безпека регіональних туристичних систем: теорія, методологія та проблеми гарантування: монографія. Львів : ЛДУФК, 2017. 340 с.
7. Помаза-Пономаренко А.Л. Розвиток туризму в Україні у воєнний та післявоєнний періоди. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2022. Том 33 (72). № 5. С. 6–11.
8. Роїк О.Р., Недзвецька О. В. Шляхи розвитку туристичної сфери України у воєнний період. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2022. Вип. 46. С. 11–15.
9. Царук В.В. Туризм в Україні в умовах воєнного стану – проблеми відновлення та пошуку нових моделей управління. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2023. № 4. С. 15–24.
10. Лікарчук Н. Викривлення інформації як технологія впливу на систему управління. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2020. Вип. 6. С. 216–225.

11. Моца А., Шевчук С., Середа Н. Перспективи післявоєнного відновлення сфери туризму в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. № 41. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1560/1501>

12. Гостюк В.І. Сучасні моделі державного регулювання туристичної діяльності: міжнародна практика. *Юридичний вісник*. 2015. Вип. 2 (35). С. 105–108.

13. Hurbyk Y., Karpenko N. Modern institutional and information improvement of state regulation of the tourist sphere of Ukraine. The role of technology in the socio-economic development of the post-quarantine world. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology. Monograph 42. 2020. P. 231–240.

14. Барвінок Н.В. Перспективи розвитку воєнного туризму на території України після закінчення російсько-української війни. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2022. Вип. 18(2). С. 206–217.

15. Плотнікова М.Ф., Якобчук В.П., Ходаківський Є.І., Войтенко А.Б., Колеснікова М.С. Державна політика реалізації туристичного потенціалу України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 3. С. 102–112.

REFERENCES:

1. Nosyriev, O., Dedilova, T., Tokar, I. (2022). Rozvytok turizmu ta industrii hostynnosti v stratehii postkonfliktnoho vidnovlennia ekonomiky Ukrainy [Development of tourism and the hospitality industry in the strategy of post-conflict economic recovery of Ukraine]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava – Socio-economic problems and the state*, 1(26), 55–68 [in Ukrainian].
2. Siryk, A.Ye. (2017). Derzhavne rehuliuвання rynku turystychnykh posluh Ukrainy [State regulation of the tourist services market of Ukraine]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of Donbass*, 2(48), 100–104 [in Ukrainian].
3. Mykytyuk, P., Semenets-Orlova, I., Blishchuk, K., Skoryk, H., Pidlisna, T., Trebyk, L. (2021). Outsourcing as a tool of strategic planning in public administration [Outsourcing as a tool of strategic planning in public administration]. *Studies of Applied Economics – Studies of Applied Economics*, 39(3), 1–11 [in Ukrainian].
4. Pankiv, N.Ye. (2022). Kharakterystyka potentsialu ekoturizmu Ukrainy v umovakh viiny [Characterization of the potential of ecotourism of Ukraine in the conditions of war]. *Kreatyvnyi prostir v Ukraini ta sviti: kol. monohrafiia*. Kharkiv: SH NTM «Novyi kurs», 154–162 [in Ukrainian].
5. Bazhenova, S., Polohovska, Yu., Bykova, M. (2022). Realii rozvytku turizmu v Ukraini na suchasnomu etapi [Realities of tourism development in Ukraine at the current stage]. *Naukovi perspektyvy – Scientific perspectives*, 5(23), 168–180 [in Ukrainian].
6. Holod, A. (2017). Bezpeka rehionalnykh turystychnykh system: teoriia, metodolohiia ta problemy harantuvannia: monohrafiia [Security of regional tourism systems: theory, methodology and guarantee problems: monograph]. Lviv: LDUFK [in Ukrainian].
7. Pomaza-Ponomarenko, A.L. (2022). Rozvytok turizmu v Ukraini u voiennyi ta pislivoiennyi periody

[Development of tourism in Ukraine in the war and post-war periods]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Publichne upravlinnia ta administruvannia – Scientific notes of TNU named after V. I. Vernadskyi. Series: Public management and administration*, 33 (72), 5, 6–11 [in Ukrainian].

8. Roik, O.R., Nedzvetska, O.V. (2022). Shliakhy rozvytku turystychnoi sfery Ukrainy u voiennyi period [Ways of development of the tourism sphere of Ukraine during the war period]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Serii: Ekonomichni nauky – Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: economic sciences*, 46, 11–15 [in Ukrainian].

9. Tsaruk, V.V. (2023). Turyzm v Ukraini v umovakh voiennoho stanu – problemy vidnovlennia ta poshuku novykh modelei upravlinnia [Tourism in Ukraine in the conditions of martial law – problems of restoration and search for new management models]. *Tavriiskyi naukovyi visnyk. Serii: Publichne upravlinnia ta administruvannia – Taurian Scientific Bulletin. Series: Public management and administration*, 4, 15–24 [in Ukrainian].

10. Likarchuk, N. (2020). Vykryvlennia informatsii yak tekhnolohiia vplyvu na systemu upravlinnia [Distortion of information as a technology of influence on the management system]. *Mizhnarodni vidnosyny: teoretyko-praktychni aspekty – International relations: theoretical and practical aspects*, 6, 216–225 [in Ukrainian].

11. Motsa, A., Shevchuk, S., Sereda, N. (2022). Perspektyvy pisliavoiennoho vidnovlennia sfery turizmu v Ukraini [Prospects for the post-war recovery of tour-

ism in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, 41. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1560/1501> [in Ukrainian].

12. Hostiuk, V.I. (2015). Suchasni modeli derzhavnogo rehuliuвання turystychnoi diialnosti: mizhnarodna praktyka [Modern models of state regulation of tourist activity: international practice]. *Yurydychnyi visnyk – Legal Bulletin*, 2 (35), 105–108 [in Ukrainian].

13. Hurbyk, Y., Karpenko, N. (2020). Modern institutional and information improvement of state regulation of the tourist sphere of Ukraine. The role of technology in the socio-economic development of the post-quarantine world. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology. Monograph 42, 231–240 [in English].

14. Barvinok, N.V. (2022). Perspektyvy rozvytku voiennoho turizmu na terytorii Ukrainy pislia zakinchenia rosiisko-ukrainskoi viiny [Prospects for the development of military tourism on the territory of Ukraine after the end of the Russian-Ukrainian war]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu – Actual problems of the economic development of the region*, 18(2), 206–217 [in Ukrainian].

15. Plotnikova, M.F., Yakobchuk, V.P., Khodakivskiy, Ye.I., Voitenko, A.B., Kolesnikova, M.S. (2022). Derzhavna polityka realizatsii turystychnoho potentsialu Ukrainy [State policy of realizing the tourist potential of Ukraine]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 3, 102–112 [in Ukrainian].